

Från kulturskuld till kulturell välfärd

Del 3 av 3 i DIK:s
rapportserie om
kulturens finansiering.

DIK

Förord

Sverige har under flera regeringar shoppat kultur på krita. När den offentliga kulturfinansieringen krympt har andra fått betala: kulturen med eftersatt underhåll, allmänheten med begränsad tillgång och kulturarbetarna med orimliga arbetsförhållanden.

DIK har undersökt skuldberget i en rapporttrilogi om kulturens finansiering. Resultatet är dystert. Kulturens finansiering har länge urholkats. Sedan Tidöregeringen tillträdde har situationen förvärrats dramatiskt.

Tillgången till kultur är ett postnummerlotteri och Sverige spelar i kulturfinansieringens knatteliga. Vi är tillsammans med Finland sämst i Norden och ligger under snittet i EU. Kulturskulden är ingen naturlag. Det krävs inga mirakel för att vända utvecklingen och bygga den grundlagsstadgade kulturella välfärden. Det krävs kloka prioriteringar och stabil finansiering.

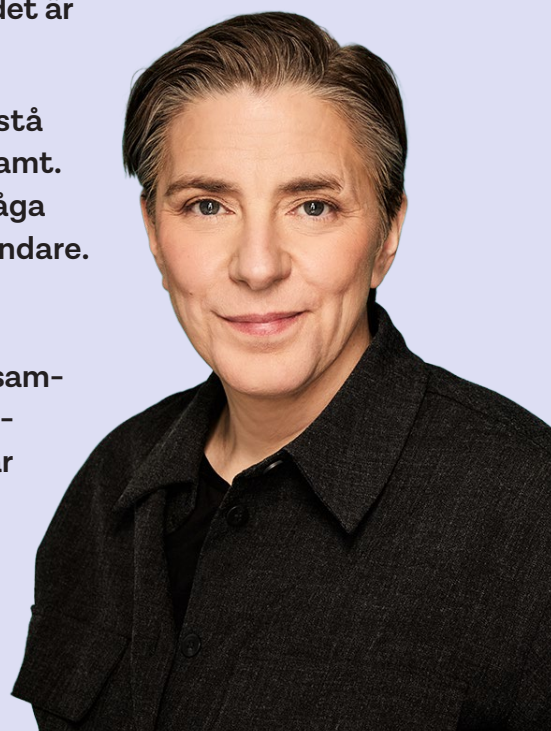
DIK presenterar nu en snitslad bana för politiker som vill göra skillnad för Sverige. Det är konkreta kulturpolitiska prioriteringar med fokus på barn och unga, likvärdig tillgång och kulturens styrka i fred, kris och krig – och en finansieringsmodell som garanterar 1 procent av statsbudgeten till kulturen och ytterligare 6 miljarder i riktade statsbidrag till regioner och kommuner. Det är mycket pengar, men i en statsbudget är kulturbudgeten fortfarande liten. En stark offentlig bas är också nödvändig för att privat finansiering ska kunna öka. Och allmänheten? 82 procent tycker att det är viktigt att hela landet har tillgång till kulturverksamhet. 83 procent tycker att det är viktigt även i tuffa tider. Det är inte konstigt.

Kulturen är en infrastruktur för att känna, tänka, förstå och föreställa oss saker – på egen hand och gemensamt. Utan den hämmas människors och samhällets förmåga att tolka sig själva och omvärlden. Samtalen blir grundare. Vi pratar förbi varandra och glider isär.

Vi blir inte automatiskt bättre människor eller bättre samhällen för att vi har tillgång till kultur. Men vi blir garanterat sämre utan den. De fina ordens tid är förbi. Det är dags för handling. Här är handboken. Använd den.

Anna Troberg, förbundsordförande i DIK

”Det krävs inga mirakel för att vända utvecklingen och bygga den grundlagsstadgade kulturella välfärden. Det krävs kloka prioriteringar och stabil finansiering.”

Innehåll

Förord	2
Innehåll.....	3
Sammanfattning	5
Dataunderlag och metod	7
Inledning: Kulturens finansiering urholkas	10
Starkt folkligt stöd för att satsa på kulturell välfärd	12
En ny finansieringsmodell för kulturell välfärd	14
En procent av statsbudgeten till kulturverksamhet	15
Riktade statsbidrag till kommuner och regioner	15
Sverige skulle klättra inom EU	16
Satsningen skulle kosta totalt 11 miljarder kronor	16
Hur kan en utökad kulturbudget finansieras?	17
14 krav för att stärka den kulturella välfärden i hela landet och genom hela livet.....	20
DIK:s att göra-lista till kulturministern	21

Om DIK

DIK är facket för alla som arbetar eller studerar inom kultur, kommunikation eller kreativ sektor. DIK har ungefär 21 000 medlemmar runt om i landet och ingår i Saco, Sveriges akademikers centralorganisation. DIK är partipolitiskt obundet.

Författare: Johanna Alm Dahlin, DIK
Dataunderlag: PwC Sverige samt Verian
Formgivning: Kajsen Burell, Printempo
Foto: Anna-Lena Ahlström (sid 2) och Alexander Donka (alla övriga)
DIK 2026:4

Sammanfattning

I två tidigare rapporter har DIK visat hur kulturfinansieringen i Sverige har minskat över tid. I denna avslutande delrapport föreslår DIK att regeringen sätter en nationell strategi för att stärka den kulturella välfärden i hela landet. Strategin innefattar en ny finansieringsmodell för kulturen tillsammans med konkreta politiska åtgärder. Till grund för rapporten ligger en opinionsundersökning genomförd av Verian, samt beräkningar som har gjorts av PwC baserat på data från Ekonomistyrningsverket/Statskontoret.

Opinionsundersökning visar på starkt stöd hos svenska folket för att satsa på kultur

- **82 procent av svenskarna anser att det är ganska eller mycket viktigt att alla i hela landet har tillgång till kulturverksamhet** som museer, bibliotek, kulturskola, konserter, teater och replokaler. 83 procent anser att det är viktigt även i tuffa tider.
- **45 procent tycker att staten borde satsa mer pengar på kulturverksamhet**, medan 35 procent tycker att nuvarande nivå är bra. Stödet för nedskärningar är lågt – 9 procent svarar att statens kulturfinansiering bör minska.
- RUT-avdraget kostar staten ungefär lika mycket som den totala kulturbudgeten. **En klar majoritet (56 procent) tycker att det är viktigare att staten satsar på kostnadsfri kulturverksamhet för fler, än att de lägger pengar på RUT-avdraget (24 procent).**

En ny finansieringsmodell för kulturell välfärd

- För att Sverige ska leva upp till de kulturpolitiska målen och regeringsformens krav på kulturell välfärd krävs en långsiktigt hållbar grundfinansiering till kulturområdet.
- **DIK kräver att 1 procent av statsbudgeten öronmärks för kulturområdet.** År 2025 var de statliga kulturutgifterna 9 miljarder kronor. Om kulturbudgeten detta år hade utökats till att motsvara en procent av statsbudgeten skulle kulturutgifterna ha landat på totalt 14 miljarder (en ökning med 5 miljarder kronor).
- I en tidigare delrapport har DIK visat att kulturfinansieringen varierar kraftigt mellan olika delar av landet. För att uppnå större likvärdighet föreslår DIK därför att regeringen också tillför **riktade statsbidrag på 6 miljarder kronor till kommuner och regioner och att dessa öronmärks för kulturverksamhet.**
- DIK föreslår att satsningarna, som totalt skulle kosta 11 miljarder kronor, ska finansieras via reformutrymmet eller genom omfördelningar i statsbudgeten. I rapporten ger DIK exempel på hur pengar skulle kunna omfördelas från exempelvis RUT- och ROT-avdragen (som tillsammans kostade staten 31 miljarder kronor under 2025).
- **Med DIK:s finansieringsmodell skulle Sverige kunna klättra från sista till andra plats i Norden. Vi skulle också ta oss upp över genomsnittsnivån i EU och hamna på åttonde plats bland EU-länderna.**

DIK kräver att 1 % av statsbudgeten öronmärks för kultur och att kommuner och regioner får riktade bidrag för att stärka tillgången till kultur.

Med DIK:s modell skulle Sverige kunna klättra till andra plats i Norden och åttonde plats i EU.

DIK:s att göra-lista till kulturministern

- Inför valet presenterar DIK en att göra-lista med 14 krav till Sveriges nuvarande och kommande kulturminister.
- Utöver en hållbar finansiering kräver DIK bland annat att **kulturskolan ska lagskyddas och vara avgiftsfri, hyrorna för kulturfastigheter ska sänkas kraftigt och skötseln och skyddet av kulturarvet ska säkras** – både i vardag och inför kris eller krig.

**”De fina ordens tid är förbi.
Kulturskulden måste betalas och
den kulturella välfärden byggas.
Här är handboken. Använd den.”**

Dataunderlag och metod

I rapporten presenteras resultaten från en opinionsundersökning som genomfördes av Verian i februari 2026. Övriga data som används i rapporten har samlats in och bearbetats av PwC Sverige, utifrån data från Ekonomistyrningsverket/Statskontoret. Det förslag till ny finansieringsmodell för kulturområdet som presenteras i rapporten är utformat av DIK.

Opinionsundersökning bland allmänheten

Opinionsundersökningen som presenteras i rapporten genomfördes den 13–22 februari 2026 i Verians riksrepresentativa Sifo-panel. De som svarat på undersökningen är 1 000 slumpmässigt rekryterade personer i den svenska allmänheten, i åldrarna 18–84 år. Verian har i efterhand vägt resultatet på kön, ålder, region och partisympati.

Övriga data har samlats in av PwC Sverige

I rapporten används data från Ekonomistyrningsverket/Statskontoret som bearbetats av PwC. Nedan framgår hur PwC har valt att följa upp offentliga utgifter till kulturell verksamhet.

Statistiken inkluderar utgifterna för kultur enligt den definition av kulturpolitik som anges i den senaste kulturpolitiska propositionen. Kulturpolitik definieras där i termer av sitt huvudsyfte ”att stödja insatser som görs inom ordets, scenens, bildens och tonens områden, samt för kulturarvet” (Prop. 2009/10:3, s. 12).

För *staten* används i denna rapport utgifter inom ändamålsområde 0820 i Cofog (Classification of the Functions of Government), vilket avser kulturell verksamhet¹. Datan kommer från Ekonomistyrningsverket/Statskontoret. Utgifterna inom område 0820 uppgick under 2025 till 8 979 miljoner kronor vilket motsvarar 53 procent av budgetpropositionens utgiftsområde 17 *Kultur, medier, trossamfund och fritid*.

¹ Cofog är en internationell klassifikation som grupperar den offentliga sektorns utgifter efter deras funktion eller ändamål. Ändamålsindelningen följer en av FN definierad internationell standard som ger möjlighet till jämförelser mellan länder. Sedan 2001 används en indelning med 10 ändamålsgrupper där nummer 8 är Fritidsverksamhet, kultur och religion. Kulturell verksamhet (0820) är ett delområde inom ändamålsområde 8.

Staten	Regioner	Kommuner
Kulturverksamhet enligt Cofog	Museer	Bibliotek
	Teater och musik	Musikskola/kulturskola
	Folkhögskolor	Allmän kulturverksamhet/ övrigt
	Övrigt	

Inom *regionerna* används nettokostnader för kultur (separat utgiftspost), hämtat från regionernas inrapporterade räkenskaps-sammandrag (via SCB). Inom *kommunerna* analyseras nettokostnader inom de områden som radas upp ovan, hämtat från kommunernas inrapporterade räkenskaps-sammandrag (via SCB). När rapporten färdigställdes i maj 2026 fanns ännu inte SCB:s räkenskaps-sammandrag för kommuner och regioner att tillgå för 2025. Siffrorna för kommuner och regioner bygger därför på SCB:s resultaträkningsprognos för kommuner och regioner, med prognosticerade nettokostnader för kommunernas och regionernas verksamheter 2025, multiplicerat med storleken på kulturutgifternas andel av totala nettokostnader för kommuner respektive regioner under 2024 (2,0 procent respektive 1,0 procent).

Myndigheten för kulturanalys analyserar löpande offentliga utgifter för kultur. Jämfört med Kulturanalys gör PwC i denna rapportserie en något snävare bedömning av utgifter till kulturell verksamhet. I statliga utgifter inkluderas endast ändamålsområde 0820 Kulturell verksamhet. 2024 summerade detta till 8 750 miljoner kronor, vilket kan jämföras med Kulturanalys som summerade utgifterna till 9 069 miljoner kronor samma år (Kulturanalys har ännu inte publicerat uppgifter för 2025). Skillnaden kan bero på att Kulturanalys kan ha inkluderat cirka en tredjedel av posterna inom 0850 FoU Fritidsverksamhet, kultur och religion, samt 0860 Övrig fritidsverksamhet, kultur och religion. Dessa poster ingår inte i PwC-beräkningarna. Dels för att de är svåra att bryta ut från Ekonomistyrningsverket/Statskontoret, dels för att det blir tydligare att göra analysen från ett redan definierat ändamålsområde (0820 Kulturell verksamhet). På kommunsidan exkluderas utgifter för allmän fritidsverksamhet samt stöd till studieorganisationer.

Även DIK:s medlemstidning *Magasin K* följer återkommande upp hur stor andel av statens budgetar som går till kulturområdet². Deras beräkningar skiljer sig från de som görs i denna rapport genom att *Magasin K* tittar på budgeterade medel, medan denna rapport har fokus på redan spenderade offentliga utgifter. En annan skillnad är att PwC:s beräkningar utgår från ändamålsområde 0820 (som beskrivits ovan), medan *Magasin K* tittar på de delar av utgiftsområde 17 i statsbudgeten som tillhör kulturområdet (Kulturområdesövergripande verksamhet, Teater, dans och musik, Litteraturen, läsandet och

² Magasin K, [Kulturbudgeten 2026 – nu lägsta andelen sedan 2000](#), 22 september 2025.

språket, Konstnärernas villkor, Arkiv, Kulturmiljö, Museer, arkitektur, bild och form samt Film).

I rapporten hänvisas också till data från Eurostat som visar andelen av EU-ländernas totala offentliga utgifter (stat, region och kommun sammantaget), som går till kulturområdet. Även statistiken från Eurostat baseras på ändamålsområdet 0820 Kulturell verksamhet i Cofog³. Eurostats beräkningar⁴ skiljer sig något från både PwC:s och Myndigheten för kulturanalys beräkningar. År 2024, vilket är den senast tillgängliga statistiken för EU, låg Eurostats beräkning för Sverige på 1,0 procent. Det är något lägre än PwC:s beräkning på 1,1 procent, vilket sannolikt beror på att Eurostat exkluderat någon utgiftspost som PwC och Kulturanalys har inkluderat. Detta påverkar dock inte jämförelserna mellan länder.

³ Eurostat, [General government expenditure by function](#), 22 april 2026

⁴ Eurostat, [Government expenditure on cultural, broadcasting and publishing services](#), 22 april 2026

Inledning: Kulturens finansiering urholkas

Sveriges offentliga kulturfinansiering har försvagats under lång tid, men under de senaste åren syns ett tydligt skifte där framför allt statens finansiering minskar kraftigt. Det leder till sämre och mer ojämlig tillgång till kultur, och till tuffare förutsättningar för de som arbetar i sektorn.

I två tidigare delrapporter⁵ har DIK visat att kulturområdet får allt mindre finansiering och att tillgången till kultur i hög grad påverkas av var i landet man bor. Över tid har kulturutgifterna per invånare sjunkit, liksom kulturens andel av de offentliga utgifterna och av BNP. Under senare år syns en minskning även i fasta priser (kronor justerat för inflation), och det är staten som står för det största tappet. Resultatet är att Sverige nu lägger lägst andel av de offentliga utgifterna på kulturverksamhet i Norden och att vi ligger en bra bit under genomsnittsnivån i EU. Ett flertal rapporter och undersökningar från både myndigheter och organisationer bekräftar bilden av ekonomiska åtstramningar inom kultursektorn⁶.

Nedskärningarna påverkar allmänhetens tillgång till kultur och går stick i stäv med regeringsformens krav på att den enskildes kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Utvecklingen går också på tvärs med riksdagens kulturpolitiska mål som bland annat säger att alla ska ha möjlighet att delta i kulturlivet och att kulturpolitiken ska främja allas möjlighet till kulturupplevelser, bildning och till att utveckla sina skapande förmågor. Underfinansieringen påverkar också arbetsmiljön och villkoren för de som arbetar i kultursektorn negativt.

Detta bekräftas av myndigheten Kulturrådet som bedömer att

⁵ DIK, [Var i landet satsar man mest – och minst – på kulturen?](#), 2026; DIK, [Sverige – sämst i Norden på kulturfinansiering](#), 2026

⁶ Kulturrådet, [Kulturrådet lämnar årsredovisning för 2025](#), 23 februari 2026, Svensk biblioteksförning, Folkbildningsrådet och Studieförbunden i samverkan, [Vid vägs ände](#), 2025; Svensk Scenkonst och Sveriges Museer, [Kulturriket Sverige](#), 2026; Länsteatrarna i Sverige, Regional Musik Sverige och Läns-museernas samarbetsråd, [Kultur – ett privilegium för storstadsbor eller en rättighet för alla](#), 2026

kultursektorns stora ekonomiska utmaningar utgör ett hinder för att alla ska ha möjlighet att ta del av kultur samt för kulturutbudets kvalitet, mångfald och utveckling. Kulturrådet föreslår därför permanenta öknings av flera delar av den statliga kulturfinansieringen⁷.

Samtidigt som den offentliga kulturfinansieringen sjunker har regeringen under de senaste åren haft ett allt större fokus på privat finansiering. Bland annat har en statlig utredning lämnat förslag om hur den privata finansieringen av kulturområdet kan öka genom stärkta ekonomiska incitament så som skattereduktion för gåvor och offentlig matchning av privata gåvor⁸. DIK:s hållning är att privat finansiering alltid ska ses som ett komplement och aldrig får bli en ursäkt för regering, kommuner eller regioner att backa från en stark offentlig finansiering.

I denna avslutande delrapport presenterar DIK en ny modell för en hållbar offentlig finansiering av kulturområdet, så att den negativa trenden kan vändas och Sverige kan leva upp till sina kulturpolitiska åtaganden. DIK presenterar också en att göra-lista till Sveriges nuvarande och kommande kulturminister med 14 åtgärder för att stärka den kulturella välfärden för alla – i hela landet och genom hela livet.

I rapporten presenterar DIK 14 åtgärder för att stärka den kulturella välfärden för alla – i hela landet och genom hela livet.

⁷ Kulturrådet, [Kulturrådet lämnar in budgetunderlag 2027–2029](#), 20 februari 2026

⁸ Kulturdepartementet, [Ett investeringsprogram för kultur](#) (SOU 2026:31), 18 maj 2026

Starkt folkligt stöd för att satsa på kulturell välfärd

En opinionsundersökning bland allmänheten visar att stödet för att satsa på kultur är starkt. 82 procent anser att det är viktigt att alla i hela landet har tillgång till kulturverksamhet som museer, bibliotek, kulturskola, teatrar och replokaler.

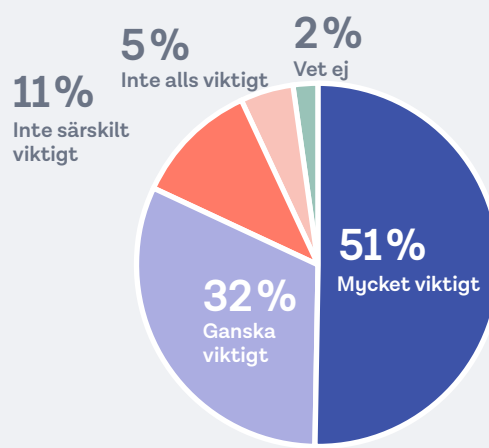
I opinionsundersökningen svarar 82 procent att det är ganska eller mycket viktigt att alla i hela landet har tillgång till kulturverksamhet (figur 1). Som exempel angavs museer, bibliotek, kulturskola, konserter, teater och replokaler. Stödet är starkt i hela befolkningen men allra starkast bland kvinnorna – bland dem svarar 59 procent att det är mycket viktigt och 30 procent att det är ganska viktigt.

Som figur 2 visar anser 83 procent att det är viktigt att alla har tillgång till kulturverksamhet även i tuffa och oroliga tider. Här är det

Figur 1. Hur viktigt eller oviktigt är det för dig att alla i hela landet har tillgång till kulturverksamhet?

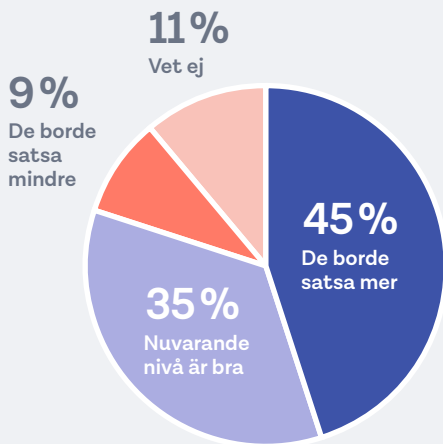

Figur 2. Tycker du att det är viktigt eller oviktigt att det finns tillgång till kulturverksamhet även i tuffa tider?

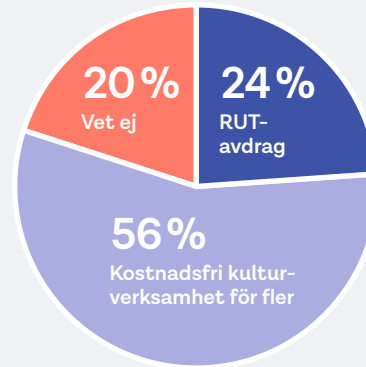

Not figur 1 & 2: Diagrammen bygger på resultat från en opinionsundersökning bland allmänheten som genomfördes i februari 2026 (se rapportavsnittet Dataunderlag och metod för mer information).

Figur 3. Tycker du att staten borde satsa mer pengar på kulturverksamhet?

Figur 4. Vad av följande tycker du är viktigast att staten satsar pengar på?

Not figur 3 & 4: Diagrammen bygger på resultat från en opinionsundersökning bland allmänheten som genomfördes i februari 2026 (se rapportavsnittet Dataunderlag och metod för mer information).

en högre andel (51 procent) som svarar att detta är mycket viktigt, och även här är stödet starkare bland kvinnorna (62 procent av kvinnorna svarar mycket viktigt och 27 procent ganska viktigt).

Som **figur 3** visar anser 45 procent att staten borde satsa mer pengar på kulturverksamhet som museer, bibliotek, konserter, teatrar och replokaler. 9 procent av respondenterna anser att statens kulturfinansiering borde minska, medan 35 procent anser att nuvarande nivå är bra.

Bland kvinnorna anser 50 procent att satsningarna på kultur behöver öka, jämfört med 39 procent bland männen.

Statens årliga kostnad för RUT-avdraget är nästan lika stor som hela den statliga kulturbudgeten⁹. Som framgår av **figur 4** tycker 56 procent att det är viktigare att staten satsar pengar på kostnadsfri kulturverksamhet för fler än på RUT-avdrag. Andelen som anser att RUT-avdraget är viktigare är 24 procent.

Både bland kvinnor och män och i alla åldersgrupper är det fler som vill satsa på kulturverksamhet än på RUT-avdrag.

Bland kvinnorna är det en högre andel som svarar att det är viktigt att alla har tillgång till kultur (89%), och att satsningarna på kultur borde öka (50%).

Både bland kvinnor och män och i alla åldersgrupper är det fler som anser att staten ska satsa på kostnadsfri kulturverksamhet än på RUT-avdrag.

⁹ RUT-avdraget är en skattereduktion för hushållsnära tjänster som till exempel städning. 2025 var kostnaden för RUT-avdraget 8,9 miljarder kronor. Samma år låg den statliga kulturbudgeten på 9 miljarder kronor.

”82 procent tycker att det är viktigt att alla i hela landet har tillgång till kulturverksamhet. 83 procent tycker att det är viktigt även i tuffa tider. Väljarna förstår det politiken glömt: kultur är inte en lyx utan en nödvändighet.”

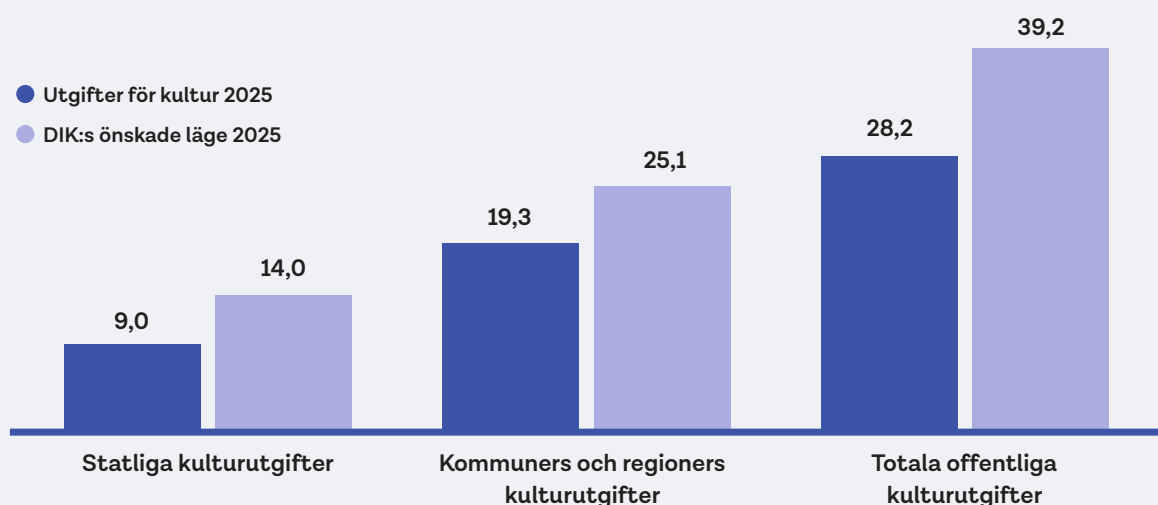

En ny finansieringsmodell för kulturell välfärd

För att Sverige ska leva upp till de kulturpolitiska målen och regeringsformens krav på kulturell välfärd krävs en långsiktigt hållbar grundfinansiering. DIK föreslår en modell där en procent av statens utgifter öronmärks för kulturområdet, samtidigt som kommuner och regioner får riktade bidrag för att stärka tillgången till kultur i hela landet. Totalt skulle satsningen kosta 11 miljarder kronor.

Figur 5. Utgifter för kulturell verksamhet, miljarder kronor. Nuläge jämfört med DIK:s förslag för en hållbar finansiering av kulturen (miljarder kronor, 2025).

Not: Data för staten kommer från Ekonomistyrningsverket/Statskontoret och avser utfall för 2025. När rapporten färdigställdes i maj 2026 fanns ännu inte SCB:s räkenskapsammandrag för kommuner och regioner att tillgå för 2025. Siffrorna för kommuner och regioner bygger därför på prognoser. Se rapportavsnittet Dataunderlag och metod för mer information om vilka källor som använts.

En procent av statsbudgeten till kulturverksamhet

År 2025 motsvarade de statliga kulturutgifterna 0,64 procent av de totala statliga utgifterna¹⁰. För att stärka kulturområdets grundfinansiering föreslår DIK att en procent av statsbudgeten öronmärks för kulturområdet. 2025 hade detta inneburit en ökning med 0,36 procentenheter.

Figur 5 visar hur stor denna ökning hade blivit i kronor. År 2025 var de statliga kulturutgifterna cirka 9 miljarder kronor. Om kulturbudgeten detta år hade utökats till att motsvara en procent av statsbudgeten skulle kulturutgifterna 2025 ha landat på totalt 14 miljarder kronor. Med DIK:s modell hade de statliga kulturutgifterna alltså varit 5 miljarder kronor högre under 2025.

Riktade statsbidrag till kommuner och regioner

En stor mängd kulturverksamhet finansieras lokalt och regionalt. I en tidigare delrapport har DIK visat att kulturfinansieringen skiljer sig kraftigt åt mellan olika kommuner och regioner¹¹. För att säkra en större likvärdighet och stärka den kulturella välfärden i hela landet föreslår DIK därför att regeringen tillför riktade statsbidrag på 6 miljarder kronor till kommuner och regioner och att dessa öronmärks till

¹⁰ De statliga utgifterna för kulturell verksamhet uppgick år 2025 till 8 979 miljoner kronor. Det motsvarar 0,64 procent av de totala statliga utgifterna som samma år uppgick till 1 402 330 miljoner kronor. Se rapportavsnittet [Dataunderlag och metod](#) för mer information om vilka källor som använts.

¹¹ DIK, [Var i landet satsar man mest – och minst – på kulturen?](#), 2026

kulturverksamhet¹². För att säkra förutsägbarhet över tid är det viktigt att statsbidragen är långsiktiga.

Räknat på predicerade siffror för 2025¹³ skulle det innebära att kommunernas och regionernas totala kulturutgifter skulle öka från drygt 19 till drygt 25 miljarder kronor (figur 5).

Sverige skulle klättra inom EU

Enligt Eurostat lade Sverige år 2024 1,0 procent av de totala offentliga utgifterna på kultur (stat, kommuner och regioner sammanslaget). Det var tillsammans med Finland den lägsta nivån i Norden och innebar att Sverige hamnade under genomsnittet i EU (EU+27)¹⁴.

Om Sveriges offentliga kulturfinansiering skulle utökas enligt DIK:s modell skulle de beräknade kulturutgifterna 2025 (39 miljarder) i stället motsvara ungefär 1,5 procent av Sveriges totala offentliga utgifter. Det skulle innebära att Sverige klättrade till plats två i Norden. Vi skulle också ta oss upp över genomsnittsnivån i EU – som år 2024 var 1,24 procent – och hamna på åttonde plats bland EU-länderna.

Satsningen skulle kosta totalt 11 miljarder kronor

Att stärka den offentliga kulturfinansieringen på statlig, kommunal och regional nivå enligt DIK:s modell skulle kräva ett tillskott på totalt 11 miljarder kronor (2025 års prisnivå). Som DIK ska visa i nästa avsnitt är det en relativt liten kostnad i relation till andra stora reformer och utgifter.

DIK föreslår att 1 % av statens budget öronmärks till kultur. År 2025 hade det inneburit en ökning med 0,36 procentenheter, eller 5 miljarder kronor.

¹² Tillskottet till kommuner och regioner bygger på en modell där kulturutgifternas andel av kommunernas totala utgifter ökar från 2,0 procent till 2,5 procent, och där kulturutgifternas andel av regionernas totala utgifter ökar från 1,0 procent till 1,5 procent. Modellens konstruktion med andel av utgifter innebär att satsningen över tid bör följa övrig kostnadsutveckling i samhället.

¹³ Se rapportavsnittet [Dataunderlag och metod](#) för mer information om beräkningarna som har gjorts av PwC.

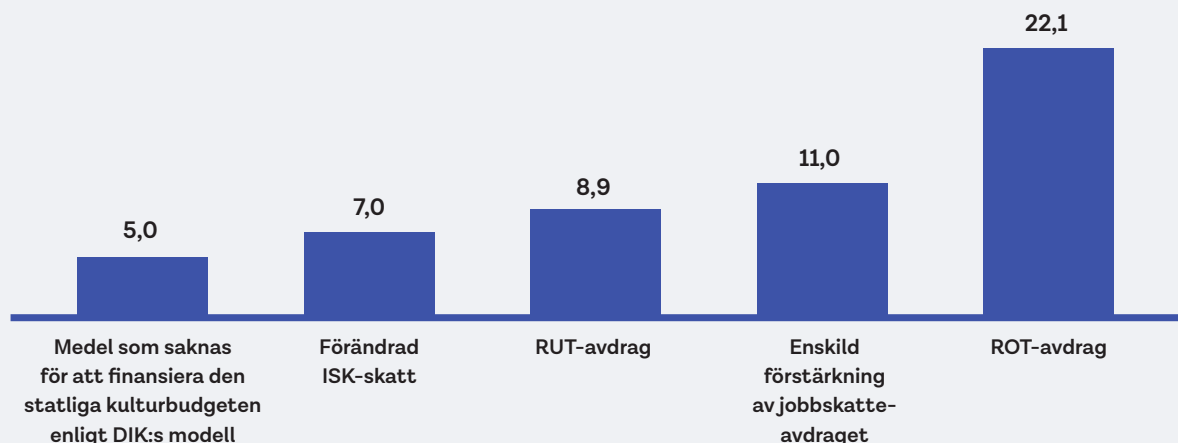
¹⁴ Den senaste data som finns att tillgå hos Eurostat avser år 2024; DIK, [Sverige – sämst i Norden på kulturfinansiering](#), 2026

Hur kan en utökad kulturbudget finansieras?

Enligt DIK:s förslag skulle de offentliga utgifterna för kultur utökas med totalt 11 miljarder kronor. DIK anser att hela satsningen ska finansieras av staten, antingen genom att medel tas från reformutrymmet eller genom att pengar omfördelas i statsbudgeten.

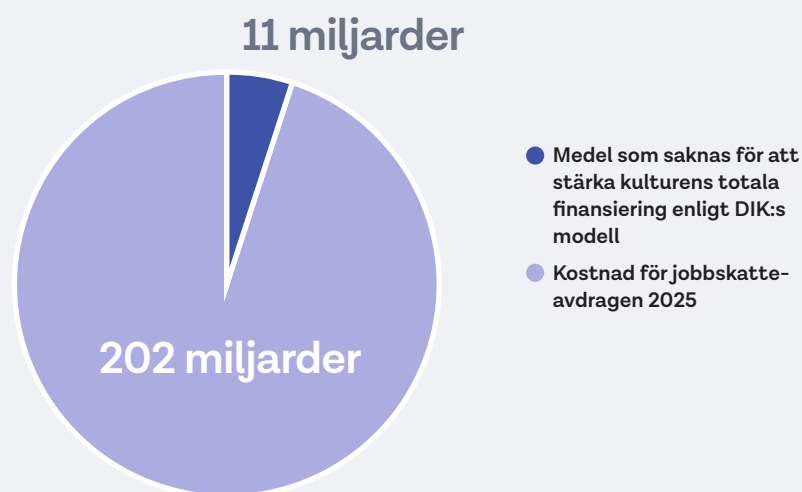
Ett sätt att öka finansieringen till kulturen är att ta pengar från reformutrymmet i den statliga budgeten. Ett annat sätt är att omfördela pengar från andra budgetposter. I **figur 6** visas kostnaden för ett antal statliga reformer och utgifter, i relation till de 5 miljarder kronor som saknas för att statens kulturbudget 2025 skulle ha motsvarat en procent av den totala statsbudgeten. Om regeringen hade velat satsa på kulturområdet hade de kunnat minska någon eller några av dessa reformer.

Figur 6. Kostnader för ett urval av statliga reformer/utgifter, miljarder kronor (2025).

Not: 5 miljarder kronor är den summa som saknas för att statens kulturbudget 2025 ska motsvara en procent av den totala statsbudgeten. Övriga siffror avser uppskattad reformkostnad för 2025. Siffran för jobbskatteavdraget avser kostnad för den enskilda förstärkning av det ordinarie jobbskatteavdraget som gjordes i regeringens budget för 2025.

Figur 7. Kostnaden för att utöka den offentliga kulturfinansieringen enligt DIK:s förslag, i relation till den totala kostnaden för hela jobbskatteavdraget i statens budget för 2025.

Not: 11 miljarder kronor är den totala kostnaden för att finansiera kulturområdet enligt DIK:s modell (5 miljarder till den statliga kulturbudgeten och 6 miljarder till kommuner och regioner). 202 miljarder kronor var den totala kostnaden för hela jobbskatteavdraget i statens budget för 2025.

2025 kostade hela jobbskatteavdraget totalt 202 miljarder kronor i statens budget. Det är mer än 18 gånger så mycket pengar som de 11 miljarder kronor som DIK föreslår ska omfördelas till kulturen (**figur 7**).

Den enskilda förstärkning av jobbskatteavdraget som gjordes under 2025 kostade ungefär 11 miljarder kronor (**figur 6**). Om regeringen hade halverat denna förstärkning hade 5,5 miljarder kronor kunnat omfördelas till kulturen så att enprocentsmålet kunnat uppnås.

Om regeringen dessutom hade minskat ROT-avdraget med en tredjedel hade även DIK:s förslag om öronmärkta statsbidrag till kommuner och regioner kunnat finansieras fullt ut.

Med dessa räkneexempel vill DIK visa att det är fullt möjligt att utöka kulturbudgeten, och att det i slutändan handlar om politiska prioriteringar.

**”Kulturen är en infrastruktur för att känna,
tänka, förstå och föreställa oss saker
– på egen hand och gemensamt.”**

Ca. XXXII a. 8, David Teniers d. J. Hans 1668 (1669-1668)

14 krav

för att stärka den kulturella välfärden i hela landet och genom hela livet

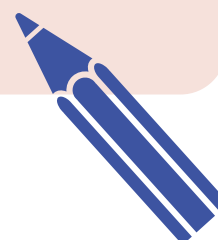
DIK kräver att regeringen satsar en nationell strategi för att säkra kulturell välfärd för alla – i hela landet och genom hela livet. Att kulturområdet har en tillräcklig finansiering är avgörande för att alla i Sverige ska ha tillgång till kultur. Men det krävs också andra insatser.

Inför valet lämnar DIK över en att göra-lista med 14 krav till Sveriges nuvarande och kommande kulturminister.

DIK:s att göra-lista till kulturministern

1. **Säkerställ en stark och långsiktig offentlig grundfinansiering** till kulturområdet. DIK kräver att en procent av statsbudgeten öronmärks till kulturområdet och att regeringen tillför öronmärkta statsbidrag till kommuner och regioner för att de ska kunna utöka sina kulturbudgetar.
2. **Säkra en likvärdig kulturskola** genom att skydda kulturskolan i lag, införa nationella mål för verksamheten och göra deltagandet avgiftsfritt i alla kommuner.
3. **Satsa på estetiska ämnen och humaniora i hela utbildningskedjan från förskola till högskola** och återinför obligatorisk estetisk undervisning på gymnasiet.
4. **Säkerställ att alla barn och unga återkommande får ta del av kultur så som museibesök och scenföreställningar på skoltid** – från förskolan och genom hela skolgången.
5. **Förverkliga skollagens krav om bemannade skolbibliotek** genom att de pengar kommunerna får för ändamålet öronmärks, att fler bibliotekarier utbildas och att det får konsekvenser att bryta mot lagen.
6. **Återinför fri entré till statliga museer och skärp museilagen** med krav på att det i hela landet ska finnas museiverksamhet som är gratis och tillgänglig för alla.
7. **Stärk tillgången till folkbibliotek i hela landet** genom att återinföra och permanenta den statliga satsningen Stärkta bibliotek.
8. **Sänk hyrorna för kulturfastigheter kraftigt** och se till att kostnader för renoveringar och underhåll inte tas från kulturverksamheternas anslag.
9. **Säkra att principen om armlängds avstånd till kulturen** efterlevs och ge en kulturmyndighet i uppdrag att öka kunskapen om principen bland huvudmän och politiker.
10. **Trygga kulturens roll i totalförsvaret** genom tillräckliga resurser, tydliga uppdrag och tillräcklig övning för att kulturinstitutionerna ska kunna skydda kulturarvet och erbjuda verksamhet även i kris och krig.
11. **Ta ansvar för vårt gemensamma kulturarv** genom att avsätta mer resurser för att vårda, förvalta och tillgängliggöra samlingar, byggnader, föremål, böcker och arkivhandlingar.
12. **Öka takten i digitiseringen** och digitaliseringen av kulturarvet och stärk skyddet mot cyberattacker och informationspåverkan.
13. **Modernisera arkivlagstiftningen** och stärk samordningen av arkivfrågorna mellan stat, kommun och region.
14. **Stärk folkbildningen** genom att återställa studieförbundens anslag så att de kan fortsätta erbjuda kulturaktiviteter och mötesplatser i hela landet.

**Facket för kultur,
kommunikation
och kreativ sektor**

DiK